

Šifra kandidata:

--

Državni izpitni center

M 1 6 2 5 6 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

UMETNOSTNA ZGODOVINA

Izpitna pola 1

Sobota, 27. avgust 2016 / 90 minut (60 + 30)

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi konceptni list in dva ocenjevalna obrazca.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptni list.

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov, dela A in dela B. Časa za reševanje je 90 minut. Priporočamo vam, da za reševanje dela A porabite 60 minut, za reševanje dela B pa 30 minut.

Izpitna pola v delu A vsebuje 5 nalog polodprtega tipa, od katerih izberite in rešite 4, v delu B pa 3 naloge odprtega tipa, od katerih izberite in rešite eno. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 80, od tega 60 v delu A in 20 v delu B.

Vse slike so v priloženi barvni prilogi.

V preglednicah z "x" zaznamujte, katere naloge naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prve štiri naloge, ki ste jih reševali v delu A, in prvo nalogo, ki ste jo reševali v delu B.

Del A				
1.	2.	3.	4.	5.

Del B		
6.	7.	8.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 20 strani (1–20), od tega 2 prazni. Barvna priloga ima 12 strani (21–32).

M 1 6 2 5 6 1 1 1 0 3

Prazna stran

OBRNITE LIST.

DEL A**1. naloga: Najstarejša svetišča v zgodovini umetnosti**

- 1.1. Oglejte si slike od 1.1 do 1.3, ki predstavljajo najstarejša svetišča v zgodovini umetnosti, in za vsako navedite, kateri kulturi pripada.

Slika 1.1: _____

Slika 1.2: _____

Slika 1.3: _____

(3 točke)

- 1.2. Katero svetišče je predstavljeno na sliki 1.1? Imenujte ga in navedite dve konstrukcijski prvini te gradnje.

Svetišče: _____

Konstrukcijski prvini: _____

_____ (3 točke)

- 1.3. Oglejte si sliko 1.2. Imenujte tip stavbe, ki je na njej. Navedite dve značilnosti gradnje. Posvetite se tlorisu, gradbenemu materialu ali arhitekturni zasnovi.

Tip stavbe: _____

Značilnosti: _____

_____ (3 točke)

- 1.4. Arhitekti svetišč na slikah 1.3, 1.4 in 1.5 so predvidevali prostorske učinke, ki jih ima arhitektura na človeka. Kateri so poglobitveni deli teh svetišč (tri navedbe)?

(3 točke)

- 1.5. Zaradi gradnje Asuanskega jezua v prejšnjem stoletju so morali skalni tempelj na sliki 1.3 prestaviti. Izjemni projekt je potekal pod pokroviteljstvom Unesca. Navedite kraj, kjer stoji tempelj, in ime vladarja, ki je zgradil svetišče.

Kraj: _____

Vladar: _____

(2 točki)

- 1.6. Vhod v tempelj na sliki 1.3 krasijo monumentalni kipi vladarjev. Kako imenujemo to kiparsko zvrst?

(1 točka)

2. naloga: Portretna umetnost v grški in rimski antiki

2.1. Ob slikah od 2.1 do 2.6 navedite dve značilnosti, po katerih se odlikuje kakovostno portretno delo.

(2 točki)

2.2. Oseba, ki jo prikazujeta sliki 2.1 in 2.2a, je razširila vpliv grške kulture na Vzhod. Imenujte jo. Navedite eno od značilnosti, po kateri prepoznamo upodobljenca.

Ime: _____

Značilnost: _____

(2)

Omenjeni upodobljenec se je po zgledu vladarjev na Vzhodu dal pogosto sistematično upodabljati. Bil je eden izmed prvih vladarjev, ki je s portretiranjem še v drugem, bolj razširjenem mediju utrjeval svojo oblast. Kako se je dal upodabljati oziroma kako je širil svojo podobo?

(1)
(3 točke)

2.3. Na slikah 2.3, 2.4 in 2.5 so upodobljeni vladarji iz 2. stoletja. Primerjajte upodobitve in navedite, kateri atribut je skupen vsem trem osebam. Navedite eno od lastnosti, ki jo pripisujemo temu videzu, oziroma atribut česa je.

Atribut: _____

Lastnost: _____

(2 točki)

- 2.4. Poimenujte vsaj enega izmed vladarjev, upodobljenih na slikah 2.3, 2.4 in 2.5, ter zapišite dve značilnosti vladarskega portreta.

Ime vladarja: _____

Značilnosti: _____

(3 točke)

- 2.5. Iz 2. stoletja poznamo poseben tip slikarskega portreta, ki se je razvil v egipčanski oazi in ga prikazuje delo na sliki 2.6. Poimenujte ta tip portreta. Zapišite slikarsko tehniko, v kateri so bili izdelani portreti, in jo razložite.

Tip portreta: _____

Slikarska tehnika: _____

(3 točke)

- 2.6. Iz 2. stoletja je ohranjenih tudi nekaj portretov, ki govorijo o ljudeh iz rimske antike na Slovenskem. Nastali so kot opomniki ob rimski cesti. Prepoznajte spomenik na sliki 2.7 in navedite, v katerem kraju stoji. Prebivalci katerega bližnjega antičnega mesta so upodobljeni?

Kraj: _____

Upodobljeni so: _____

(2 točki)

3. naloga: Bizantinska umetnost in njen pomen za razvoj evropske umetnosti

- 3.1. Oglejte si spomenika na slikah 3.1 in 3.2. Navedite, v katero obdobje bizantinske umetnosti uvrščamo ti dve arhitekturi in v katerem stoletju sta nastali. V katerih dveh mestih stojita?

Obdobje: _____

Stoletje: _____

Mesti: _____

(4 točke)

- 3.2. Cerkev na slikah 3.2 in 3.2a predstavlja vrh bizantinske arhitekturne umetnosti na Zahodu. Opredelite tri značilnosti tlorisne zasnove, zunanjščine in notranjščine te arhitekture.

(3 točke)

- 3.3. Iz tega časa poznamo več različnih slikarskih tehnik. Uporabljene so pri umetniških delih na slikah 3.3, 3.4 in 3.5. Poimenujte jih.

(3 točke)

- 3.4. Na sliki 3.3 je predstavljen znamenit bizantinski vladar. Poimenujte ga in navedite dve značilnosti njegove upodobitve.

Ime vladarja: _____

Značilnosti: _____

(3 točke)

M 1 6 2 5 6 1 1 1 0 9

3.5. Na sliki 3.4 je prikazana Marija z malim Jezusom. Kako imenujemo ta tip podobe? Z eno navedbo opredelite, čemu je bila namenjena.

Tip podobe: _____

Namen: _____

(2 točki)

4. naloga: Razvoj cerkvene arhitekture v srednjem veku

- 4.1. V srednjem veku so bili samostani vseskozi pomembna duhovna in kulturna središča. S pomočjo slik 4.1 in 4.1a naštejite tri sestavne dele samostanske celote.

(3 točke)

- 4.2. V zgodnjem srednjem veku so samostane reformirali s poenotenjem redovnih pravil. Prenovo je vodil najstarejši meniški red, ki je reformiral samostane še v visokem srednjem veku. Središče reforme je bil najmogočnejši samostan v Burgundiji (Francija). Navedite ime tega samostana (sliki 4.2 in 4.2a) in zapišite, kateremu meniškemu redu je pripadal.

Ime samostana: _____

Meniški red: _____

(2 točki)

- 4.3. Omenjeni samostan se je ponašal z največjo cerkvijo v Evropi, ki je bila uničena med francosko revolucijo. S pomočjo slik 4.2 in 4.2a opišite tri značilnosti tlorisa cerkva iz tega obdobja.

(3 točke)

- 4.4. Nasprotovanje razkošnemu življenju v teh samostanih je spodbudilo ustanavljanje novih meniških redov. Navedite enega od novih meniških redov te vrste in zapišite dve značilnosti, kako se je njihovo nasprotovanje kazalo v arhitekturi. Pomagajte si s sliko 4.3.

Meniški red: _____

Značilnosti: _____

(3 točke)

- 4.5. Veliko samostanov je hranilo dragocene predmete, ki so predstavljali duhovni in materialni zaklad. To je tudi ideja, ki jo nosi zasnova stavbe, nastale v rezidenci francoskega kralja Ludvika IX. Svetega. Poimenujte spomenik (ime, kraj) na sliki 4.4 in navedite, kakšna je bila namembnost stavbe, ko je bila zasnovana.

Spomenik (ime, kraj): _____

Namembnost: _____

(2 točki)

- 4.6. V stavbi na sliki 4.4 se kažejo vse težnje poznosrednjeveške sakralne arhitekture, z nekaterimi značilnostmi predstavlja stavba tudi njen ideal. Naštejte vsaj dve temeljni značilnosti te arhitekture.

(2 točki)

5. naloga: Novo razumevanje človeka in umetnika v renesančnem času

5.1. V slikovnem gradivu od 5.1 do 5.7 so umetniška dela treh umetnikov. Poimenujte jih z imenom in priimkom.

(3 točke)

5.2. Kiparsko delo na sliki 5.1 spada v visoko renesanso. Umetnik je upodobil biblijskega junaka. Koga predstavlja upodobljeni lik? Navedite tri oblikovne značilnosti.

Biblijski junak: _____

Oblikovne značilnosti: _____

(4 točke)

5.3. Kiparsko delo na sliki 5.2 je nagrobnik. Poimenujte naročnika tega dela in navedite, katera slavna biblijska oseba je del te upodobitve.

Naročnik: _____

Biblijska oseba: _____

(2 točki)

5.4. Slikarska dela, predstavljena na slikah 5.3, 5.4 in 5.5, imajo prelomno vlogo v prikazu človeškega telesa. Zapišite tri oblikovne novosti v teh slikarskih upodobitvah.

(3 točke)

5.5. Umetnik se je v delih na slikah 5.6 in 5.7 izrazil v dveh različnih grafičnih tehnikah. Imenujte ju in opišite eno izmed njih.

Grafični tehniki: _____

Opis: _____

(3 točke)

DEL B**6. naloga**

Oglejte si umetniško delo na sliki 6.1 in ga predstavite tako, da:

1. Zapišete ime umetnika ali skupine (razen če gre za anonimnega umetnika ali anonimno skupinsko delo), naslov umetniškega dela (pri arhitekturi pa njegovo ime in kraj, kjer stavba stoji), vsaj približen čas nastanka, tehniko ali material, približno velikost in to delo slogovno opredelite.
(4 točke)
 2. Razčlenite oblikovne značilnosti dela (oblikovanje telesnosti, oblikovanje prostora (perspektiva), kompozicija, barve, svetloba, tekstura ...; pri kiparstvu in arhitekturi še prostornina, masa, struktura ...) tudi glede na njegove materialne značilnosti in posebnosti v tehnično-obrtni izvedbi.
(3 točke)
 3. Razčlenite vsebinske značilnosti dela (ikonografski motiv, tema, sporočilo ...).
(3 točke)
 4. Navedete okoliščine nastanka umetnine, umetniške vplive in pomen za umetnost. Primerjajte delo na sliki 6.1 s tistim na sliki 6.2 glede na obliko in vsebino. Poudarite podobnosti in/ali razlike.
(8 točk)
 5. Primerjalno opredelite svoj odnos do obeh del.
(2 točki)
- Skupaj 20 točk*

Odgovarjate tako, da navajate elemente naloge v zaporedju, napisanem v vprašanjih. Oblikujte smiselno povezano besedilo v tekočih stavkih. Izogibajte se splošnim opredelitvam. Dolgo naj bo najmanj eno in največ dve strani (200 do 350 besed).

7. naloga

Oglejte si umetniško delo na sliki 7.1 in ga predstavite tako, da:

1. Zapišete ime umetnika ali skupine (razen če gre za anonimnega umetnika ali anonimno skupinsko delo), naslov umetniškega dela (pri arhitekturi pa njegovo ime in kraj, kjer stavba stoji), vsaj približen čas nastanka, tehniko ali material, približno velikost in to delo slogovno opredelite.
(4 točke)
2. Razčlenite oblikovne značilnosti dela (oblikovanje telesnosti, oblikovanje prostora (perspektiva), kompozicija, barve, svetloba, tekstura ...; pri kiparstvu in arhitekturi še prostornina, masa, struktura ...) tudi glede na njegove materialne značilnosti in posebnosti v tehnično-obrtni izvedbi.
(3 točke)
3. Razčlenite vsebinske značilnosti dela (ikonografski motiv, tema, sporočilo ...).
(3 točke)
4. Navedete okoliščine nastanka umetnine, umetniške vplive in pomen za umetnost. Primerjajte delo na sliki 7.1 s tistim na sliki 7.2 glede na obliko, vplive na njegov nastanek in na mlajše kiparje. Poudarite podobnosti in/ali razlike.
(8 točk)
5. Primerjalno opredelite svoj odnos do obeh del.

(2 točki)

Skupaj 20 točk

Odgovarjate tako, da navajate elemente naloge v zaporedju, napisanem v vprašanjih. Oblikujte smiselno povezano besedilo v tekočih stavkih. Izogibajte se splošnim opredelitvam. Dolgo naj bo najmanj eno in največ dve strani (200 do 350 besed).

8. naloga

Oglejte si umetniško delo na sliki 8.1 in ga predstavite tako, da:

1. Zapišete ime umetnika ali skupine (razen če gre za anonimnega umetnika ali anonimno skupinsko delo), naslov umetniškega dela (pri arhitekturi pa njegovo ime in kraj, kjer stavba stoji), vsaj približen čas nastanka, tehniko ali material, približno velikost in to delo slogovno opredelite.
(4 točke)
 2. Razčlenite oblikovne značilnosti dela (oblikovanje telesnosti, oblikovanje prostora (perspektiva), kompozicija, barve, svetloba, tekstura ...; pri kiparstvu in arhitekturi še prostornina, masa, struktura ...) tudi glede na njegove materialne značilnosti in posebnosti v tehnično-obrtni izvedbi.
(3 točke)
 3. Razčlenite vsebinske značilnosti dela (ikonografski motiv, tema, sporočilo ...).
(3 točke)
 4. Navedete okoliščine nastanka umetnine, umetniške vplive in pomen za umetnost. Primerjajte delo na sliki 8.1 s tistim na sliki 8.2 glede na obliko in vsebino. Poudarite podobnosti in/ali razlike.
(8 točk)
 5. Primerjalno opredelite svoj odnos do obeh del.
(2 točki)
- Skupaj 20 točk*

Odgovarjate tako, da navajate elemente naloge v zaporedju, napisanem v vprašanjih. Oblikujte smiselno povezano besedilo v tekočih stavkih. Izogibajte se splošnim opredelitvam. Dolgo naj bo najmanj eno in največ dve strani (200 do 350 besed).

M 1 6 2 5 6 1 1 1 1 9

Viri slik v barvni prilogi (k Izpitni poli 1)

- Slika 1.1: H. W. Janson in A. F. Janson, *History of Art*, Thames and Hudson, London 1997⁵.
- Slika 1.2: H. W. Janson in A. F. Janson, *History of Art*, Thames and Hudson, London 1997⁵.
- Slika 1.3: H. W. Janson in A. F. Janson, *History of Art*, Thames and Hudson, London 1997⁵.
- Slika 1.4: J. Debicki idr., *Zgodovina slikarske, kiparske in arhitekturne umetnosti*, Modrijan, Ljubljana 1998.
- Slika 1.5: H. W. Janson in A. F. Janson, *History of Art*, Thames and Hudson, London 1997⁵.
- Slika 2.1: www.gardenofpraise.com/ibdalex.htm. Pridobljeno: 23. 10. 2012.
- Sliki 2.2 in 2.2a: R. Cappelli, *Das archäologische Nationalmuseum Neapel*, Electa, Napoli 2002.
- Slika 2.3: D. Božič idr., *Zakladi tisočletij: zgodovina Slovenije od neandertalcev do Slovanov*, Modrijan, Ljubljana 1999.
- Slika 2.4: <http://www.romancoins.info/Caesar-Sculpture-2.HTML>. Pridobljeno: 6. 12. 2012.
- Slika 2.5: <http://www.romancoins.info/Caesar-Sculpture-2.HTML>. Pridobljeno: 6. 12. 2012.
- Slika 2.6: H. W. Janson in A. F. Janson, *History of Art*, Thames and Hudson, London 1997⁵.
- Slika 2.7: D. Božič idr., *Zakladi tisočletij: zgodovina Slovenije od neandertalcev do Slovanov*, Modrijan, Ljubljana 1999.
- Slika 3.1: H. W. Janson in A. F. Janson, *History of Art*, Thames and Hudson, London 1997⁵.
- Sliki 3.2 in 3.2a: H. W. Janson in A. F. Janson, *History of Art*, Thames and Hudson, London 1997⁵.
- Slika 3.3: H. W. Janson in A. F. Janson, *History of Art*, Thames and Hudson, London 1997⁵.
- Slika 3.4: E. Annoscia idr., *Umetnost, Svetovna zgodovina*, Mladinska knjiga, Ljubljana 2000.
- Slika 3.5: S. Radojčić, *Srbska umetnost v srednjem veku, Umetnost na tlu Jugoslavije, Jugoslavija*, Beograd 1982.
- Sliki 4.1 in 4.1a: H. W. Janson in A. F. Janson, *History of Art*, Thames and Hudson, London 1997⁵.
- Sliki 4.2 in 4.2a: R. Toman, *Romanesque: Architecture, Sculpture, Painting*, Ullmann & Könemann, Köln 2007.
- Slika 4.3: R. Novak, *ABC umetnostne zgodovine: delovni zvezek za 1. letnik gimnazij*, Rokus, Ljubljana 1999.
- Slika 4.4: H. W. Janson in A. F. Janson, *History of Art*, Thames and Hudson, London 1997⁵.
- Slika 5.1: H. W. Janson in A. F. Janson, *History of Art*, Thames and Hudson, London 1997⁵.
- Slika 5.2: H. W. Janson in A. F. Janson, *History of Art*, Thames and Hudson, London 1997⁵.
- Slika 5.3: H. W. Janson in A. F. Janson, *History of Art*, Thames and Hudson, London 1997⁵.
- Slika 5.4: H. W. Janson in A. F. Janson, *History of Art*, Thames and Hudson, London 1997⁵.
- Slika 5.5: R. Wolf, *Rojstvo novega časa, Umetnost v slikah*, DZS, Ljubljana 1969.
- Slika 5.6: H. W. Janson in A. F. Janson, *History of Art*, Thames and Hudson, London 1997⁵.
- Slika 5.7: H. W. Janson in A. F. Janson, *History of Art*, Thames and Hudson, London 1997⁵.
- Slike 6.1, 6.1.a in 6.1.b: H. W. Janson in A. F. Janson, *History of Art*, Thames and Hudson, London 1997⁵.
- Slika 6.2: <http://worldheritage.routes.travel/wp-content/uploads/1979/07/>. Pridobljeno: 28. 10. 2015.
- Slika 6.2.a: <http://www.thehistoryhub.com/wp-content/uploads/2014/09/>. Pridobljeno: 28. 10. 2015.
- Slika 7.1: <http://uploads2.wikiart.org/images/michelangelo/moses-1515.jpg>. Pridobljeno: 28. 10. 2015.
- Slika 7.2: <http://www.geometriefluide.com/foto/PIC3226O.jpg>. Pridobljeno: 24. 10. 2015.
- Slika 8.1: H. W. Janson in A. F. Janson, *History of Art*, Thames and Hudson, London 1997⁵.
- Slika 8.2: J. Kastelic idr., *Stare kulture, Velika ilustrirana enciklopedija*, Mladinska knjiga, Ljubljana 1984.

Prazna stran

M 1 6 2 5 6 1 1 1 2 1

Barvna priloga (k Izpitni poli 1)

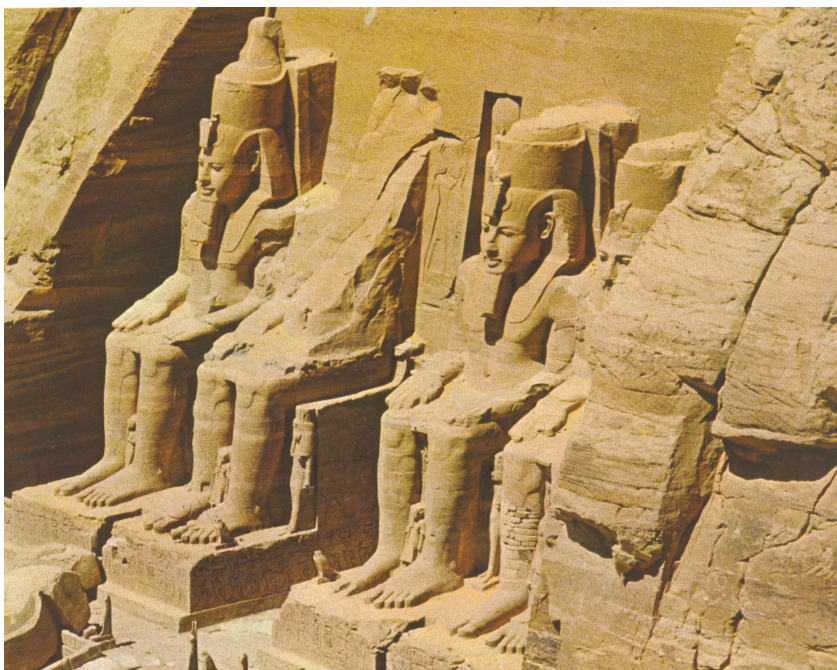
1. naloga: Najstarejša svetišča v zgodovini umetnosti

Slika 1.1

Slika 1.2

Slika 1.3

Slika 1.4

Slika 1.5

M 1 6 2 5 6 1 1 1 2 3

2. naloga: Portretna umetnost v grški in rimski antiki

Slika 2.1

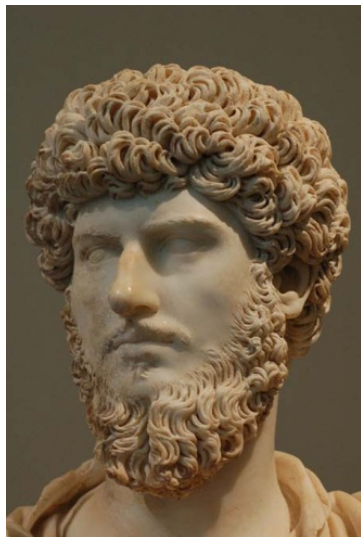
Slika 2.2a

Slika 2.2

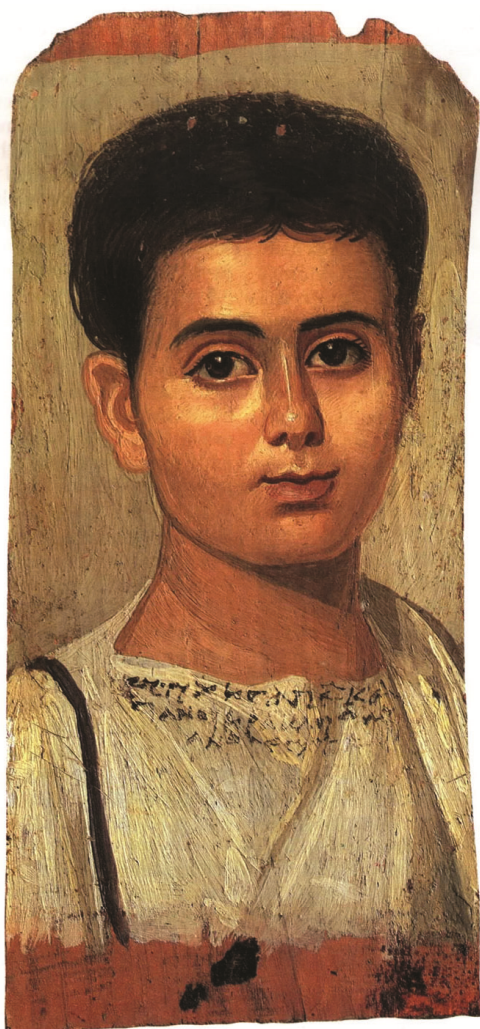
Slika 2.3

Slika 2.4

Slika 2.5

Slika 2.6

Slika 2.7

M 1 6 2 5 6 1 1 1 2 5

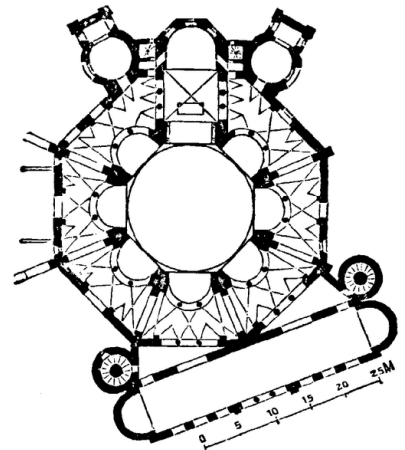
3. naloga: Bizantinska umetnost in njen pomen za razvoj evropske umetnosti

Slika 3.1

Slika 3.2

Slika 3.2a

Slika 3.3

Slika 3.4

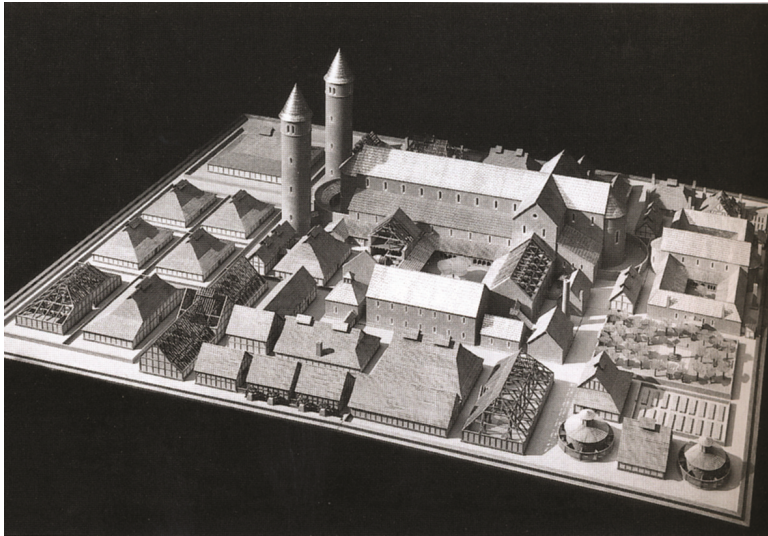

Slika 3.5

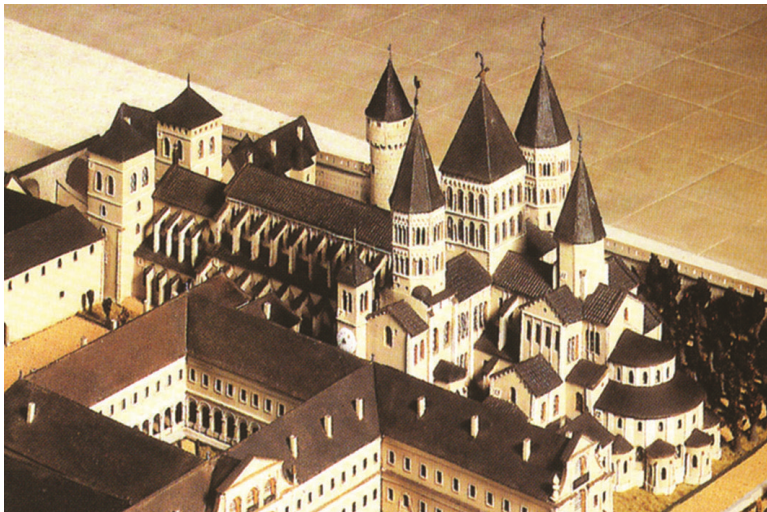
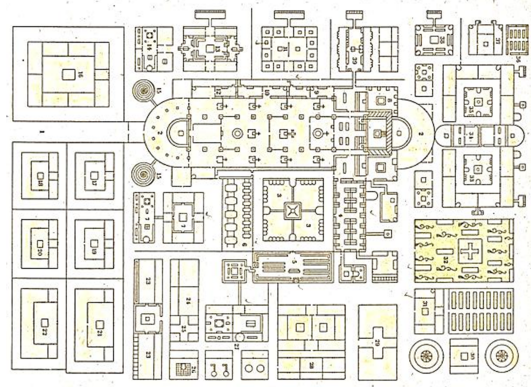
M 1 6 2 5 6 1 1 1 2 7

4. naloga: Razvoj cerkvene arhitekture v srednjem veku

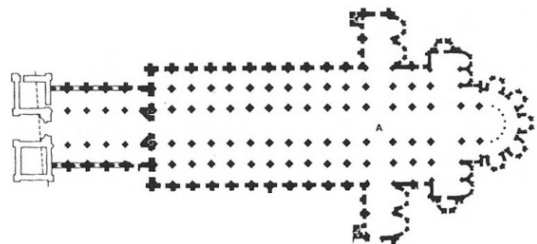
Slika 4.1

Slika 4.1a

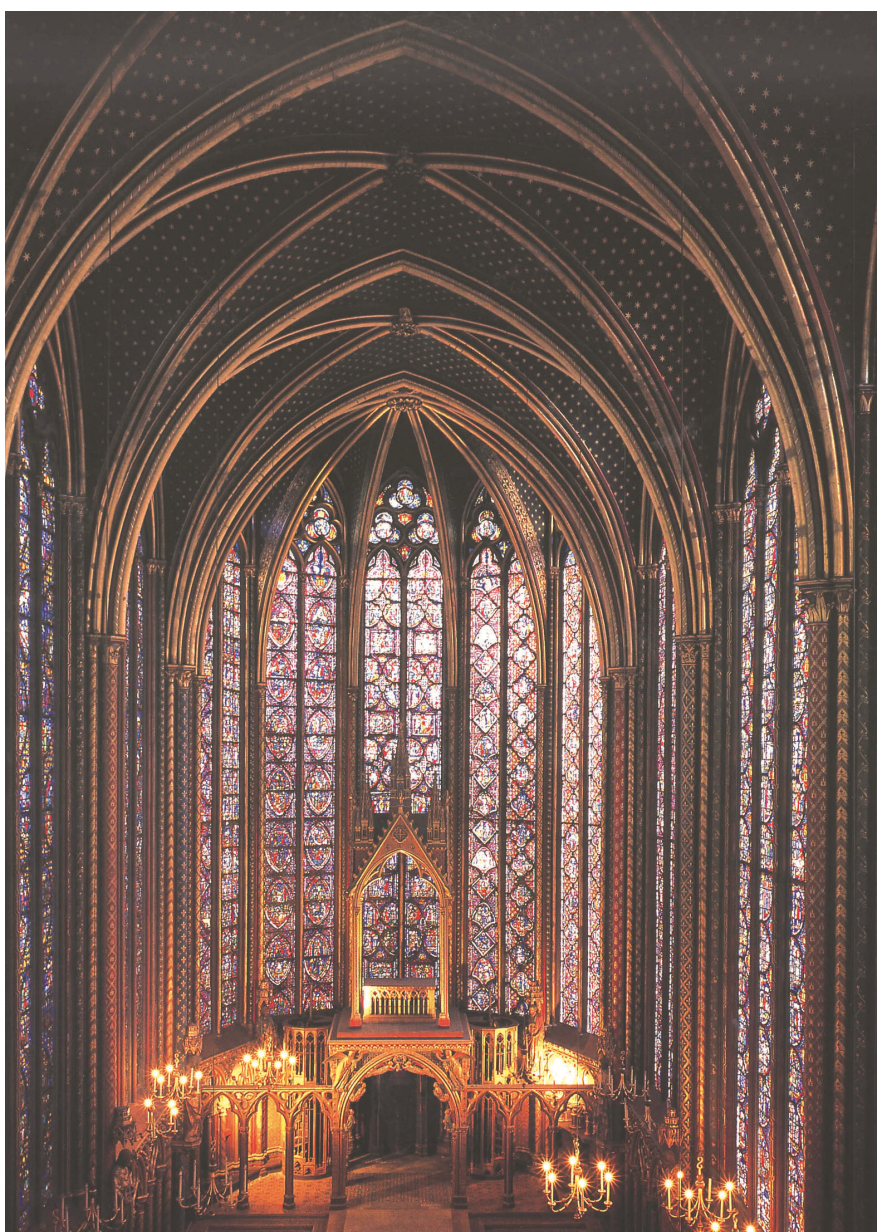
Slika 4.2

Slika 4.2a

Slika 4.3

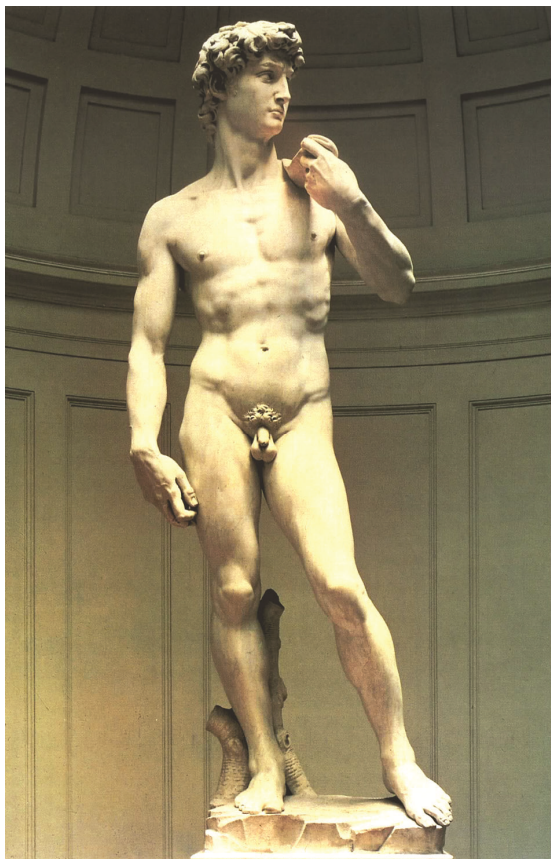

Slika 4.4

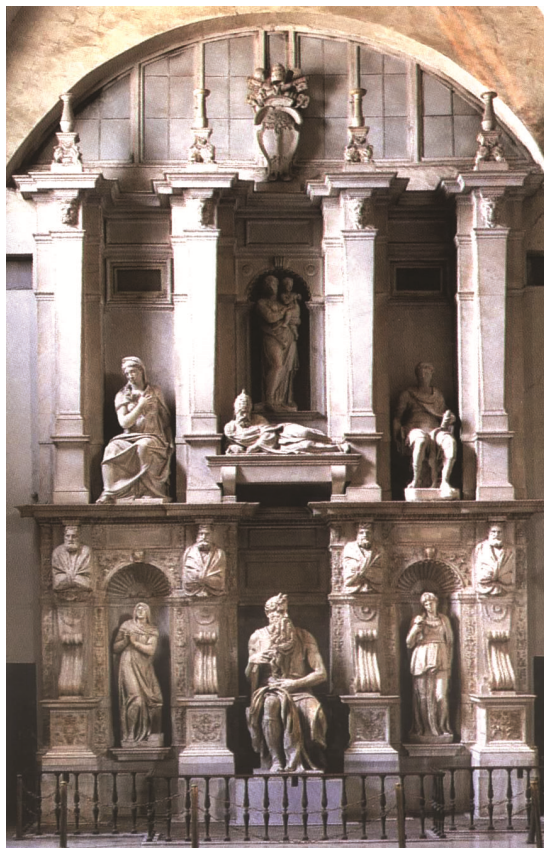

M 1 6 2 5 6 1 1 1 2 9

5. naloga: Novo razumevanje človeka in umetnika v renesančnem času

Slika 5.1

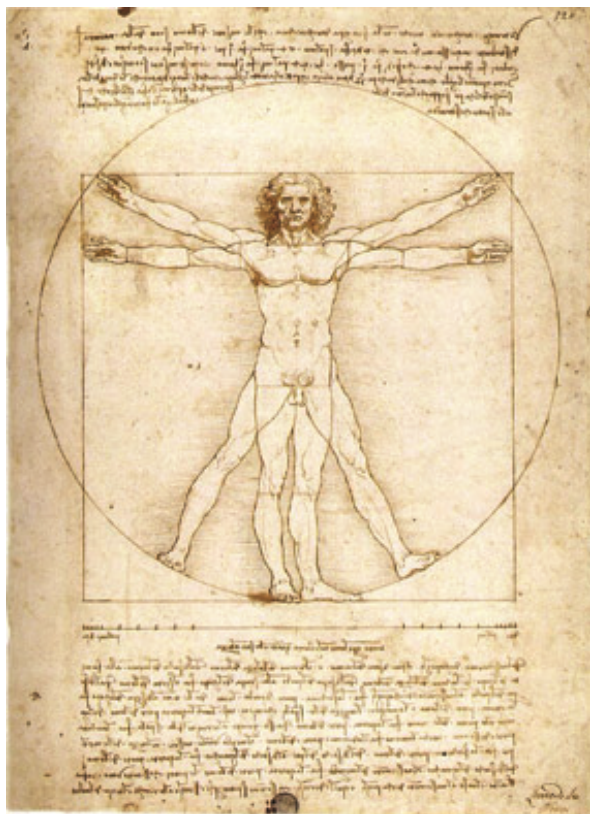
Slika 5.2

Slika 5.3

Slika 5.4

Slika 5.5

Slika 5.6

Slika 5.7

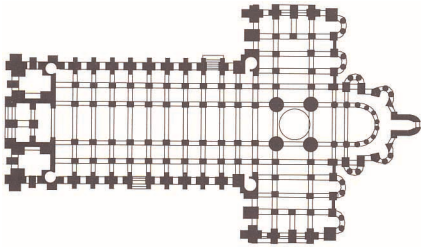
M 1 6 2 5 6 1 1 1 3 1

V sivo polje ne pišite.

6. naloga

Slika 6.1

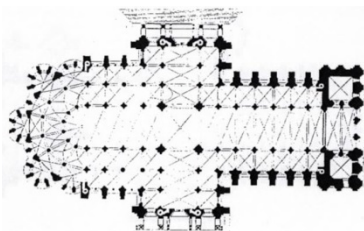
Slika 6.1b

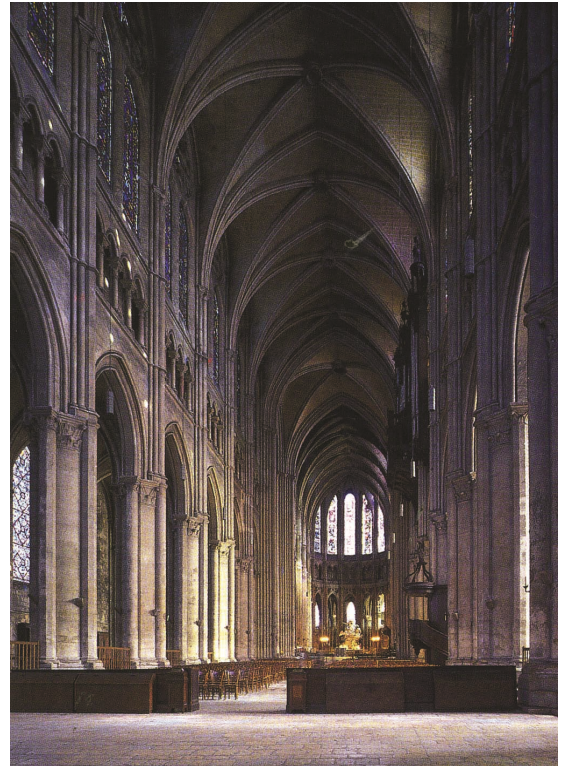
Slika 6.1a

Slika 6.2

Slika 6.2b

Slika 6.2a

7. naloga

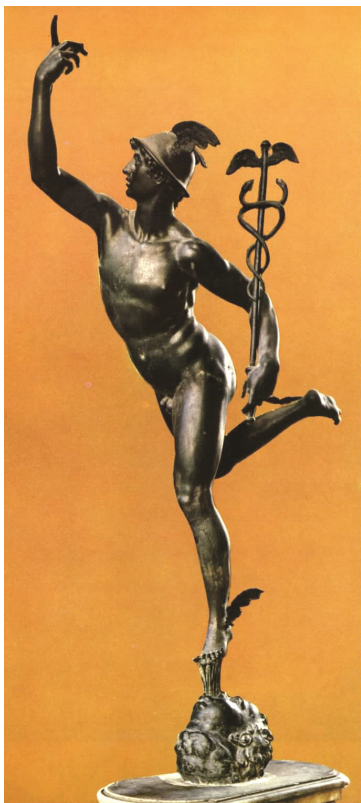

Slika 7.1

Slika 7.2

8. naloga

Slika 8.1

Slika 8.2